Wiersz do nauki

Wiosna puka do okna

Stuk, stuk! Kto tam? – Wiosna!
Mam w koszyku słońce,
dla bociana gniazdo,
dla żab śpiew na łące.

Stuk, stuk! Co tam? – Pąki!
Każdy listek zwinięty.
Przebiśnieg zadzwonił:
– Zima już zamknięta!

Wiersz napisany do tego materiału.

Opowieść o Marzannie i gaiku

Do opowiedzenia dzieciom (własnymi słowami):

„Dawno temu, kiedy zima się kończyła, ludzie we wsiach robili ze słomy i starych ubrań kukłę – Marzannę. Marzanna to była zima. Ludzie wynosili ją za wieś i wrzucali do rzeki, żeby zima odpłynęła. W niektórych miejscach wracali z zieloną gałązką przystrojoną wstążkami – z gaikiem. To znaczyło: wiosno, witaj!

Dziś wiemy więcej. Kukła z plastiku i farby w rzece to śmieci. Ryby i ptaki mogą się w nie zaplątać albo je połknąć. Dlatego Marzannę robimy z rzeczy do recyklingu, żegnamy ją piosenką, a potem rozbieramy i wrzucamy do właściwych pojemników”.

Pytania do opowieści (z przykładowymi odpowiedziami)

- Co oznaczała Marzanna? *(zimę)*
- Co ludzie wnosili do wsi zamiast Marzanny? *(gaik – zieloną gałąź ze wstążkami)*
- Dlaczego dziś nie wrzucamy kukły do wody? *(to śmieci; szkodzą rybom i ptakom; woda musi być czysta)*

Przebieg zajęć

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–5 min	Krąg i rundka	• Zaprasza do kręgu. Pokazuje gałązkę z pąkami. Rundka: „Wiosna kojarzy mi się z…”.	• Kończą zdanie albo mówią „pas”.

Środki stylistyczne w wierszu – dla nauczyciela

- **epitet** – „zielonym atramentem”, „złote i ciepłe” słońce, „marcowy” list
- **porównanie** – „wiatr… jak listonosz”, „przebiśnieg jak dzwonek”, „pąki… zielone jak kropka”
- **uosobienie** – wiosna pisze, słońce puka i mówi, trawa szepcze
- **wyrazy dźwiękonaśladowcze** – „szu-szu”, „kle-kle”
- **pytanie retoryczne** – „czy słyszycie, ludzie, jak się budzi łąka?”

Marzanna i gaik – dawniej i dziś

Dawniej Marzannę – słomianą kukłę ubraną w stare ubrania – wynoszono za wieś, wrzucano do wody albo palono. Miała „zabrać” zimę. W niektórych regionach wnoszono potem gaik: zieloną gałąź przystrojoną wstążkami i wydmuszkami; w wielu miejscach z gaikiem chodzono też osobno, często po Wielkanocy. Zwyczaj znany jest z przekazów z XV wieku, a synod w Poznaniu w 1420 r. próbował zakazać wynoszenia i topienia kukły – bez skutku.

Dziś kukły robi się często z plastiku, sztucznych tkanin i farb. W wodzie to śmieci, które szkodzą rybom i ptakom. Prawo wodne zakazuje wprowadzania do wód odpadów. Dlatego zwyczaj zmieniamy: żegnamy zimę na boisku, a kukłę rozbieramy i segregujemy.

Przebieg zajęć

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–6 min	Zagadka z kalendarza	• Pyta: „Kiedy w 2027 r. zaczyna się wiosna?”. Zbiera odpowiedzi (21 marca? 1 marca? 20 marca?). • Wyjaśnia trzy wiosny: kalendarzową (21.03), astronomiczną (równonoc – 20.03.2027, ok. 21:25) i meteorologiczną (1.03).	• Zgadują, uzasadniają. • Zapisują trzy daty na karcie „Wiosna dzień po dniu”.
6–14 min	Wiosna w przyrodzie	• Pokazuje gałązkę z pąkami. Opowiada o kolejności przylotów: skowronek i czajka (luty), bocian (od 2. połowy marca), jaskółka (pierwsze zwykle w kwietniu) – orientacyjnie, zależnie od regionu i pogody.	• Rozwiązują zadania 2–3 na karcie „Wiosna dzień po dniu”. • Mówią, jakie oznaki wiosny widzą w drodze do szkoły.
14–22 min	Marzanna i gaik	• Opowiada o zwyczaju dawniej i dziś (tekst w scenariuszu). Pyta: „Co w tym zwyczaju warto zostawić, a co zmienić?”.	• Rozmawiają w parach, potem na forum. • Rozwiązują zadanie 1 na karcie „Marzanna dawniej i dziś”.
22–36 min	Wiersz pod lupą	• Czyta wiersz „Marcowy list”. Przypomina, czym są epitet, porównanie, uosobienie, wyraz dźwiękonaśladowczy. • Mówi, że 21 marca to Światowy Dzień Poezji.	• W parach wykonują kartę „Wiersz pod lupą”. • Podają przykłady z wiersza.

Dzień Wagarowicza – rozmowa

Pytania do rozmowy: Dlaczego powstał zwyczaj wagarów pierwszego dnia wiosny? Co ryzykuje osoba, która jest w tym czasie poza szkołą bez wiedzy dorosłych? Jakie święto wiosny chcielibyście mieć w szkole?

Możliwe odpowiedzi: potrzeba odpoczynku i wyjścia na zewnątrz po zimie, chęć wspólnego przeżycia; ryzyko – brak opieki, wypadek, nieusprawiedliwiona nieobecność, niepokój bliskich; propozycje – gra terenowa, lekcje na świeżym powietrzu, dzień samorządności, slam, sadzenie roślin.

Przebieg zajęć

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–5 min	20 czy 21 marca?	• Pyta: „Kiedy w 2027 r. zaczyna się wiosna?”. Zapisuje na tablicy propozycje.	• Głosują ręką; uzasadniają.
5–15 min	Model równonocy	• Pokazuje lampką i globusem ustawienie Ziemi w czasie równonocy i przesilenia. Wyjaśnia, skąd zmiana daty (tekst w scenariuszu).	• Obserwują model. • Rozwiązują kartę „Równonoc w liczbach”.
15–30 min	Zwyczaj kontra rzeka	• Dzieli klasę na grupy, rozdaje karty argumentów. Każda grupa przygotowuje stanowisko: „zachować bez zmian”, „zmienić”, „zrezygnować”. • Prowadzi krótką debatę (po 1 minucie na grupę), potem szuka wspólnego rozwiązania.	• Przygotowują stanowiska, korzystając z kart. • Wypełniają kartę „Zwyczaj kontra rzeka”.
30–40 min	Po co szkole święto wiosny?	• Prowadzi rozmowę o Dniu Wagarowicza (pytania w scenariuszu). Zbiera propozycje szkolnego święta.	• Rozmawiają; zapisują propozycje dla samorządu uczniowskiego.
40–45 min	Podsumowanie i zapowiedź slamu	• Przedstawia akcję „Wiosenny slam” i kartę „Wiersz-pocztówka”.	• Kończą zdanie na karteczce: „Wiosnę chcę witać tak, żeby…”.

Trudne sytuacje i jak reagować

- **Uczeń: „Kukła ze słomy to nie śmieć, przecież się rozłoży”.** Przyznaj częściowo rację – ale dzisiejsze kukły to zwykle plastik, sztuczne tkaniny, farby i druty. Zapytaj: co z tego się rozłoży i jak szybko?
- **Debata zamienia się w kłótnię.** Przypomnij zasadę: krytykujemy argumenty, nie osoby. Każda grupa mówi tylko w swojej minucie.
- **Ktoś chwali się wagarami.** Nie komentuj publicznie, wróć do pytania: „Co możemy zrobić, żeby nikt nie chciał uciekać ze szkoły?”.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Marzanna bez wody



Imię _____ Klasa _____ Data _____



Pamiętaj: Marzanny nie wrzucamy do rzeki. Po pożegnaniu zimy rozbieramy ją i segregujemy.

1 Do którego pojemnika trafi część Marzanny? Wpisz numery do kolumn.

1. karton 2. plastikowa nakrętka 3. gazeta 4. puszka po napoju 5. folia

1 3 2 4 5

papier (niebieski)	metale i tworzywa sztuczne (żółty)

2 Jak pożegnamy Marzannę?

A. Podpalimy ją.

B. Zaśpiewamy, a potem posegregujemy jej części.

C. Wrzucimy ją do rzeki.

D. Zostawimy ją w parku.

3 Dlaczego w rzece nie może być śmieci? Napisz albo powiedz jedno zdanie.

_____

_____

Marzanna dawniej i dziś

Imię ..... Klasa ..... Data .....

Pamiętaj: Zwyczaj można zachować i zmienić: żegnamy zimę, ale nie zaśmiecamy wody.

1 **Wpisz numery do właściwej kolumny.**

1. Kukłę wrzucano do rzeki. 2. Kukłę robimy z materiałów do recyklingu. 3. Kukłę palono za wsią. 4. Po pożegnaniu segregujemy części kukły. 5. Do wsi wnoszono gaik.

1 3 5 2 4

dawniej	dziś (wersja ekologiczna)

2 **Co to jest gaik?**

A. wiosenny wiersz

B. słomiana kukła

C. zielona gałąź przystrojona wstążkami

D. pierwszy kwiat wiosny

3 **Dlaczego nie wrzucamy Marzanny do rzeki? Podaj dwa powody.**

.....

.....

.....

Wiersz-pocztówka



Imię ..... Klasa ..... Data .....



Pamiętaj: Wiersz-pocztówka: 4–8 wersów, jeden obraz wiosny, co najmniej jeden środek stylistyczny.

1 Połącz wers ze środkiem stylistycznym. Wpisz literę.

1. „Marzec przeciąga się jak kot na parapecie” — a) porównanie
2. „Zmęczony bocian wraca z daleka” — b) epitet
3. „Wiosno, otwórz wreszcie okno!” — c) apostrofa
4. „Czy ktoś jeszcze wątpi, że to wiosna?” — d) pytanie retoryczne

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

2 Napisz wiersz-pocztówkę o wiośnie (4–8 wersów).

- jeden obraz wiosny
- co najmniej jeden środek stylistyczny
- tytuł

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Pierwszy Dzień Wiosny – pakiet 3 scenariuszy z kartami pracy i quizem (klasy 1–3, 4–6 i 7–8)

Podgląd pokazał 6 z 48 stron. Pełna wersja: 48 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Pierwszy Dzień Wiosny – scenariusz godziny wychowawczej „Równonoc, tradycja i odpowiedzialność”, slam, quiz i karty pracy, klasy 7–8
- Pierwszy Dzień Wiosny – scenariusz zajęć „Szukamy wiosny”, Marzanna ekologiczna, korowód, quiz i karty pracy, klasy 1–3
- Pierwszy Dzień Wiosny – scenariusz „Wiosna w przyrodzie, tradycji i poezji”, gra terenowa, quiz i karty pracy, klasy 4–6

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/pierwszy-dzien-wiosny-pakiet-scenariuszy-klasy-1-8